

Vápenná

Kraj: Olomoucký

Správní obvod: Jeseník

Nadmořská výška: 408 m n. m.

Počet obyvatel: 1 199

Adresa URL: www.vapenna.cz

Okres: Jeseník

GPS souřadnice: 50.283378N, 17.097617E

První pís. zmínka: 1358 (664 let)

PSČ: 790 64

Historie obce Vápenná

Obec Vápenná se až do roku 1949 jmenovala Zighartice. Nové české označení je spojeno se zdejším vápenictvím, původní německý název Setzdorf nelze spolehlivě vysvětlit. Dřívější české úřední označení Zighartice vzniklo až po roce 1918 a je asi spojeno s německým osobním jménem Sieghart. Částí Vápenné byla po celou dobu osada Polka a do jejího katastru patřila jednak část osady Starý Kaltenštejn, která větším dílem patřila k Černé Vodě, a část osady Nýznerov, kde zase druhá část náležela původně k Frýdberku (Žulové) a nakonec od roku 1949 ke Skorošicím; ještě před rokem 1965 i zighartická část Nýznerova připadla také ke Skorošicím a s nimi dočasně k Žulové. Zighartice jsou zmiňovány v pramenech prvně až roku 1358, navíc jsou již o šedesát let později v seznamu majetku vratislavských biskupů uvedeny jako pusté. Teprve roku 1576 rozhodl vratislavský majitel ves obnovit a ta potom již poměrně rychle rostla. Počátkem 17. století se značná část poddaných zabývala těžbou dřeva a vedle pily zde byly již také dvě vápenné pece. Za třicetileté války byla ves poničena, ale po ní se brzy vzpamatovala. V letech 1771 až 1780 bylo v okolí založeno hned několik osad, zejména Polka a Nýznerov, ale také mnohem menší Zelená Hora, Vrbiska a Muhrova Paseka. Zdejší fojtství bylo roku 1775 povýšeno na rytířský statek, ale jeho majetek byl poměrně malý; od roku 1839 byl v rukou rodiny Latzelů. Filiální kostel sv. Filipa i s farní budovou byl dostavěn v roce 1781, ale samostatná fara zde byla zřízena až roku 1845. V roce 1781 bylo ve vsi zahájeno vyučování; v roce 1801 se tak stalo také v Nýznerově, ale pravidelné vyučování ve školní budově bylo v této osadě zajištěno až v roce 1872. V Zigharticích se do popředí stále více dostávala výroba vápna, zejména od počátku 19. století. Poměrně primitivní tzv. polní pece začaly nahrazovat pece modernější, kterých bylo v Zigharticích v roce 1836 již sedmnáct. V téže době zde bylo již 250 domů a 1810 obyvatel, navíc v osadě Polka 36 domů a 281 osob a v Nýznerově 51 domů a 332 osob. Nýznerov se dělil na část zighartickou, která patřila k fojtství, a na menší biskupskou část u Frýdberka. V okolí Nýznerova se vedle pálení vápna dobývala tuha a byla zde potašovna. Část obyvatel se zabývala přadláctvím. V těžkých a neúrodných letech 1845 až 1849 postihl obyvatele hladomor. K největšímu rozmachu vápenictví a částečně i kamenictví došlo v Zigharticích v druhé polovině 19. století, kdy byla obec i s osadami začleněna do soudního okresu Vidnava a politického okresu Frývaldov. Zighartice se staly brzy nejvýznamnější lokalitou tohoto odvětví široko daleko. Vznikly zde první kruhové pece na vápno, první roku 1868, a tři velké firmy vápenického průmyslu: A. Latzel roku 1868, A. Rösner roku 1870 a S. Neugebauer roku 1871. Zároveň se v okolí začaly objevovat ve stále hojnějším počtu lomy na žulu a částečně i mramor - a také dílny na jejich zpracování, i když v tomto případě měly firmy většinou sídlo v jiné obci na Frývaldovsku

